

Memo

Aan : De leden van de raad
Van : Burgemeester en Wethouders
Datum : 25 oktober 2022
Onderwerp : Gemeentefonds – Septembercirculaire 2022

Inleiding

In september hebben we de gemeentefondscirculaire ontvangen. Het geeft de vertaling van de Miljoenennota weer die op Prinsjesdag is verschenen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenpost voor iedere gemeente.

De hoofdpunten uit de septembercirculaire 2022

Hieronder de highlights uit de circulaire. De (financiële) gevolgen voor de gemeente Meppel staan daarna.

Groei door hogere loon- en prijsontwikkelingen

De systematiek bij het gemeentefonds was dat de omvang is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt de uitkering uit het gemeentefonds evenredig mee. Dalen de rijksuitgaven, dan daalt ook de uitkering uit het gemeentefonds. Om enige stabiliteit voor de gemeenten te borgen heeft het rijk in de zomer besloten dat systeem te verlaten en een deel van de groei vast te zetten tot en met 2025. Dat is het deel ter compensatie van bevolkingstoename en reële groei.

Het andere deel betreft de compensatie van lonen en prijzen. Het rijk voorziet de komende jaren een hogere loon- en prijsontwikkeling. Dit betekent dat de uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2023 omhooggaat. De stijging met name als gevolg van een hogere inflatie leidt er wel toe dat ook gemeenten te maken krijgen met hogere kosten de komende jaren. Met de compensatie die gemeenten nu krijgen moet daarom behoedzaam mee worden omgegaan.

Niet gedeclareerde btw

Gemeenten kunnen de btw die ze moeten betalen declareren bij het rijk (het btw-compensatiefonds). Dit fonds kent een plafond. Blijft geld over, dan vloeit dit terug naar het gemeentefonds. De verwachting is dat er dit jaar geld overblijft en dat is aan het gemeentefonds toegevoegd.

Eenmalige rijksbijdrage voor het "ravijnjaar 2026"

Het rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daar naar toe stelt het kabinet via de miljoenennota ongeveer € 1 miljard voor alleen het jaar 2026 beschikbaar.

Energietoeslag

Het kabinet heeft als prioriteit om mensen met laag inkomen te ondersteunen bij het voldoen aan de energierekening. De energietoeslag bedraagt voor dit jaar € 1300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum. Het richtbedrag voor de eenmalige energietoeslag is daarmee met € 500 verhoogd (was eerst € 800). Via de Miljoenennota is besloten om in 2023 nogmaals € 1300 aan deze doelgroep uit te keren. Dat is nog niet financieel vertaald in deze septembercirculaire.

Overige compensaties

Het rijk draagt nog voor dit jaar bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet en de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Verder ontvangen de gemeenten geld voor de

maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en voor het leerlingenvervoer van Oekraïense kinderen. Ook wordt het budget voor de inburgering verhoogd als gevolg van de hogere instroom.

De financiële gevolgen van de septembercirculaire voor onze gemeente

De ontvangst van deze septembercirculaire leidt tot een ander meerjarig beeld dan we opgenomen hebben in de memo bij de bestuursrapportage 2022 en de onlangs verschenen ontwerp programmabegroting 2023 inclusief meerjarenraming. De basis voor deze ramingen was de meicirculaire van dit jaar. In onderstaande overzicht wordt het verschil weergegeven.

Omschrijving (bedragen x 1.000)	plus = voordeel	2022	2023	2024	2025	2026
Meicirculaire 2022						
Algemene uitkering en overige uitkeringen		76.334	77.716	75.179	76.385	70.947
Structurele stelpost jeugdhulp				2.800	1.700	800
Totaal: zie ook memo berap 2022 en ontwerp begroting 2023-2026		76.334	77.716	77.979	78.085	71.747
Septembercirculaire 2022						
Algemene uitkering en overige uitkeringen		78.742	78.619	76.249	77.598	74.018
Structurele stelpost jeugdhulp				2.800	1.700	800
Totaal: op basis van septembercirculaire 2022		78.742	78.619	79.049	79.298	74.818
Verskil stand septembercirculaire 2022 versus memo berap 2022 en ontwerp begroting 2023-2026		2.408 *	903	1.070	1.213	3.071
*In de decembercirculaire 2022 verwachten we hierboven op nog € 412.000 te ontvangen voor compensatie van de inkomstenderving over 2021 als gevolg van corona.						

Toelichting:

Het jaar 2022

Het gunstige verschil van € 2,4 miljoen is bijna voor de helft al de aanvulling op de energietoeslag van € 800 naar € 1.300. Voor Meppel is dat een bedrag van ruim € 1,1 miljoen. Hier staat de gemeentelijke uitbetaling van de bijdrage tegenover.

Het andere deel bestaat voornamelijk uit een voorschot op de onderschrijving van het btw-compensatiefonds 2022 (ruim € 600.000), de compensatie voor invoeringskosten Omgevingswet (€ 307.000), de inwerkingtreding van de Wkb (€ 50.400), maatschappelijke begeleiding (€ 75.000), vervoer Oekraïense leerlingen (€ 18.400). Voor inburgering ontvangen we € 39.000 extra. Het overige verschil betreft algemene mutaties.

De jaren 2023-2026

Voor alle jaren vanaf 2023 is het gunstige verschil voornamelijk het gevolg van een hogere compensatie voor loon- en prijsstijgingen (hoogst waarschijnlijk komen daar voor ons als gemeente nog kosten tegenover te staan als gevolg van een hogere inflatie). Daarnaast hebben we voor 2023 en 2024 nog geld ontvangen voor inburgering (respectievelijk € 81.000 en € 59.000).

Verder is voor 2026 de eenmalige rijksbijdrage meegenomen in de circulaire. Voor de gemeente Meppel gaat dat om ca. € 1,8 miljoen extra.

De ontwerp programmabegroting 2023-2026 laat voor het jaar 2026 nog een tekort zien van € 2,5 miljoen. Los van toekomstige ontwikkelingen rondom een hogere inflatie is het tekort door de ontvangst van de septembercirculaire 2022 omgeslagen in een positief resultaat van ongeveer € 0,5 miljoen.

Routing

De uitkomsten van deze september-circulaire voor dit jaar meenemen in de jaarstukken 2022. De uitkomsten over de komende vier jaren nemen we mee in het eerstvolgende P&C document over 2023-2026.